

בס"ד. י"ב תמוז, ה'תשט"ז

(הנחה בלתי מוגה)

כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו¹, ואיתא בגמרא² בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע כו' משום דכתיב בה האי קרא כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו (שפסוק זה שייך לקריאת שמע, כי ב' הלשונות שבפסוק זה, שכב ויקימנו, רומזים על ב' הזמנים דק"ש, בשכבך ובקומך³). ובחדא"ג מהרש"א הוצרך לבאר מש"נ וכלביא מי יקימנו, בלשון שאלה, שהפירוש הפשוט בזה הו"ע של שלילה. ולכן מוסיף: ושוב מצאתי בתנחומא⁴ דמייתי קרא דלעיל מיני⁵ הן עם כלביא יקום וגו' (שנאמר בלשון חיוב) לא ישכב עד יאכל טרף וגו', והוא נכון טפי בדרש זה לענין ק"ש של שחרית וערבית, עכ"ל. אמנם בדרושי חסידות⁶ נראה שהעיקר הוא שהנכון הוא כגירסת הגמרא, וכפירוש רש"י דמי לבשכבך ובקומך שהקב"ה שומרנו בשכבנו ובקומנו לשכב שלוים ושקטים כארי וכלביא, והרי הסדר דקריאת שמע, הן בפסוק והן במשנה⁷, הוא בשכבך (תחילה ואח"כ) ובקומך, ולזה מתאים הסדר בפסוק כרע שכב גו' (ואח"כ) יקימנו. אך עפ"ז צריך להבין מש"נ מי יקימנו, באופן של שלילה. גם צריך להבין ע"פ מ"ש במד"ר פ' ויחי⁸ (כפירוש הב') בביאור החילוק בין מ"ש כרע שכב גו' למ"ש (בפ' ויחי⁹) כרע רבץ גו', כרע רבץ עד צדקיהו, כרע שכב מצדקיהו עד מלך המשיח, והיינו¹⁰, שכרע רבץ (מפרץ עד צדקיהו) הוא ע"ד מ"ש¹¹ ורבצת ואין מחריד, שהו"ע דתוקף השלום והעמידה והביסוס, וכרע שכב (מצדקיהו עד מלך המשיח) קאי על זמן הגלות, דלכאורה, אם כרע שכב קאי על זמן הגלות, איך מתאים לומר על זה הענין דכארי וכלביא¹². וגם צריך להבין כללות קישור הענינים דכרע שכב גו' מי יקימנו לקריאת שמע.

- | | |
|----------------------------------|-----------------------------------|
| (7) ברכות י, ב. | (1) פרשתנו (בלק) כד, ט. |
| (8) פצ"ח, ז. | (2) ברכות יב, ב. |
| (9) מט, ט. | (3) ואתחנן ו, ז. |
| (10) ראה אוה"ת שם. | (4) ראה ס"פ בלק. |
| (11) איוב יא, יט. | (5) פרשתנו כג, כד, וראה פרש"י שם. |
| (12) ראה גם מכתב ט"ו תמוז שנה זו | (6) אוה"ת פרשתנו ע' א'מה. וראה גם |
| (אג"ק חיי"ג ריש ע' רסד). | לקו"ת ואתחנן יג, ב. |

ב) **ויובן**¹³ בהקדם מ"ש בשהש"ר על הפסוק¹⁴ על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי, מהו על משכבי, על מרעי (חולי¹⁵), המד"א¹⁶ ולא ימות ונפל למשכב וגו', על משכבי בלילות כשישנתי לי מן התורה ומצוות כו'. והנה, ב' ענינים אלו, הן ענין החולי והן ענין השינה, מורים על ענין הגלות (גלות בגשמיות וברוחניות, או לכל הפחות גלות ברוחניות). ויובן ענין השינה ממה שרואים באדם התחתון, שגם בעת השינה ישנו כל הגוף בשלימות, ואפילו כחות הנשמה הם ג"כ בשלימות, אלא שהחילוק הוא, שבשעה שהאדם ער, אזי הכחות שבנפש כפי שמתלכשים בגוף הם באופן של השתלשלות זה מזה, ובמילא הרי זה בסדר מסודר, משא"כ בשעת השינה, שאז ישנו הענין דהיינו כחולמים¹⁷, אזי אפילו הכחות שמאירים אז, שענין זה יכול להיות אפילו בכחות דשכל ומדות, הרי לא תמיד יש בזה סדר מסודר כו'. וענין זה ניכר במדה היותר גדולה בכח הראי', כי, כח השמיעה, הרי גם בעת השינה האוזן פתוחה, וכשיש קול גדול הרי הוא שומע, משא"כ כח הראי', שבשעת השינה העינים אינם עינן פקיחין. וכן הוא גם בעבודה הרוחנית, דהנה סדר העבודה הוא שעשר כחות דנפש הבהמית צריכים להיות משועבדים לעשר הכחות דנפש האלקית, ובכללות צריך להיות הסדר שהמוח שליט על הלב אפילו בטבעו ותולדתו¹⁸, ומצד זה צריך האדם לפעול שכל עשר כחות הנפש, ועאכו"כ שלשה לבושי הנפש מחשבה דיבור ומעשה, יהיו מלוכשים ומיוחדים עם עניני התומ"צ. אמנם כשיש בלתי סדר בהכחות, אזי אין שליטת המוח על הלב. וענין זה ניכר במדה היותר גדולה בכח הראי', דהנה, סדר העבודה צריך להיות באופן דשאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה¹⁹, שרואה שיש מנהיג לבירה זו²⁰, וזהו גם משארז"ל²¹ איזהו חכם הרואה את הנולד, היינו, שכאשר ישנו הענין דשאו מרום עיניכם אזי הוא רואה את הנולד, כפירוש אדמו"ר הזקן²² שרואה שכל דבר נולד מאין ליש, שזהו מי ברא אלה, שבחי' מי ברא אלה²³, אלה תולדות השמים והארץ²⁴, ושם עובד עבודתו באלה

13) בהבא לקמן — ראה אוה"ת שם ע' רכד, א. ועוד.
 א"מח ואילך. סה"מ תרמ"ח ע' תנו ואילך. 19) ישעי' מ, כו.
 14) שה"ש ג, א. 20) ראה ב"ר רפ"ט.
 15) פי' מת"כ. 21) תמיד לב, א.
 16) משפטים כא, יח. 22) תניא פמ"ג. לקו"ת נשא כו, ד. האזינו
 17) תהלים קכו, א. וראה תו"א וישב כח, עה, א.
 18) ראה לקו"ת פ' ראה כד, ד. ובכ"מ.
 19) ראה תניא פי"ב (יז, רע"א) מזח"ג 23) בראשית ב, ד.

החוקים והמשפטים²⁵. אמנם, כאשר כח הראי' הוא אצלו שלא כדבעי, וחסר הענין דשאו מרום עיניכם, הרי זה ענין של שינה, אני ישנה בגלותא²⁶. והחסרון בענין הראי', שנעשה אצלו מצב דאותותינו לא ראינו²⁷, הרי הוא משפיע כל כך עד שמזה בא המצב דאין אתנו יודע עד מה²⁷, היינו, שנעשה חסרון גם בכח השמיעה, מלשון הבנה והשגה, שחסר אצלו אפילו בהענינים שגם ע"פ השכל הי' צריך לעשותם. ועד כדי כך, שבעת השינה יכולים להיות גם ענינים הפכיים משכל הפשוט, ועד"ז בענין הגלות, שיכול להיות שפעולותיו במחשבה דיבור ומעשה ועשר כחות נפשו הבהמית וכל עניני הגוף הם ההיפך מכמו שצריכים להיות. והסיבה לכל זה היא החסרון בהענין דשאו מרום עיניכם, להיותו במעמד ומצב של שינה, שאז אין סדר מסודר בהכחות, ובמילא אין השליטה של הכח הנעלה על הכח הפחות, ובמילא אין הגברת הצורה על החומר.

ג) והנה מענין השינה שבגלות (על משכבי בלילות, כשישנתי לי מן התורה ומצוות) באים גם לענין החולי (על משכבי, על מרעי, המד"א ולא ימות ונפל למשכב). ובזה גופא יש כמה דרגות, מן הקל אל הכבד. ובכללות, הנה המדריגה היותר תחתונה היא כמו בפשטות באדם התחתון שישנו חולי שיש בו סכנה, ודוגמתו ברוחניות²⁸, שנפשו האלקית נמצאת בגלות בנפש הבהמית ובגוף באופן שהם מעלימים ומסתירים לגמרי עד שיש סכנה ממש, היינו לעבור על ענינים הקשורים עם מיתת ב"ד, מיתה בידי שמים או כרת רח"ל. ועוד זאת, שכאשר בא לדברים האסורים בכלל (גם בעבירות שמצד עצמם הן קלות יותר) הרי זה ענין של סכנה, כמובן מהמבואר באגה"ת²⁹ המשל מחבל עב שזור מתרי"ג חבלים, ועד"ז בתרי"ג מצוות, שכשעובר ח"ו על אחת מהנה (היינו שעובר על מצות לא תעשה או שאינו מקיים מצות עשה) נפסק חבל הדק כו', ולא עוד אלא שבריבוי החטאים (ואפי' בכפילת חטא אחד פעמים רבות מאד) יכול להיות פגם כמו בלאו אחד שיש בו כרת או מיתה, וכפי שמבאר המשל מהבדלת ענן קל וקלוש, שמחיצות קלות וקלושות לרוב מאד הן מאפילות כמו מחיצה אחת עבה ויותר³⁰, ובלשון הכתוב³¹

(25) בחוקתי כו, מו. וראה שמו"ר פמ"ח, א.
 (26) שה"ש ה, ב. זח"ג צה, א. וראה לקו"ת שה"ש לג, ג. ובכ"מ.
 (27) תהלים עד, ט.
 (28) ראה המשך וככה תרל"ז פס"ג.
 (29) פ"ה.
 (30) אגה"ת פ"ז.
 (31) ראה ישע"ה, ה, יח. סוכה נב, א.

כעבותות העגלה חטאה. ויש עוד מדריגה בענין החולי באופן דק יותר, שהוא חולי שאין בו סכנה (אלא שממנו אפשר לבוא ג"כ לחולי שיש בו סכנה), ובכללות הו"ע תאוות היתר, דאף שע"פ תורה אין זה ענין שאסור וקשור בידי החיצונים³², מ"מ הרי כתיב³³ לתאוה יבקש נפרד, דע"י שממלא תאות הגוף ונפש הבהמית, היפך הענין דקדש עצמך במותר לך³⁴, נעשה נפרד מעניני קדושה ואלקות, שזהו ענין של חולי, שהרי הוא נפרד ממקור חיותו. ויתירה מזה, שכאשר נעשה מושקע בתאוות היתר, שלכאורה הרי זה רק חולי שאין בו סכנה, הנה מזה יכול לבוא להמדריגה התחתונה דחולי שיש בו סכנה.

והנה ב' אופנים הנ"ל בחולי, שרשם מבחי' חולי באופן דק עוד יותר, שהו"ע דחולה בגימטריא מ"ט³⁵, לפי שחסר אצלו שער הנו"ן. והענין הוא³⁶, דהנה ענינו של שער הנו"ן הוא שמחבר חכמה ובינה³⁷. וענינו בעבודת האדם, דענין הבינה כללותו הוא כח האדם להבין ולהשיג. אך כיון שהשכל מצ"ע יכול לפעמים לילך בדרך עקלתון, לכן יש צורך אשר יסודות השכל, שהם המושכלות הראשונות, וההנחה וקליטה הכללית, יהיו באופן אמיתי, והו"ע נקודת החכמה, שהיא שומרת שהשכל לא ילך בדרך עקלתון. וזהו ענין נקודה בהיכלא³⁸, היינו, שהשכל עצמו נקרא בשם היכל, לפי שההבנה והשגה בונה ענין שלם בכמה פרטים ואופנים, אלא שכדי שיהי' בנין חזק ואמיתי צ"ל נקודה בהיכלא, נקודת החכמה השומרת על ההיכל דבינה. אמנם, כאשר חסר הענין דנקודה בהיכלא, היינו, שחסר אצלו שער הנו"ן שמחבר חכמה ובינה, וענינו בעבודת האדם, שעבודתו היא רק ע"פ טעם ודעת, שהולך רק אחרי שכלו, הרי זה ענין של חולי, אלא שתחילה אין זה חולי שיש בו סכנה, שהרי חסרה רק הנקודה ששומרת את שכלו, הבנתו והשגתו, אבל בינתיים הולך הוא בדרך הישר, ואעפ"כ, כיון שעבודתו היא רק ע"פ טעם ודעת, ע"פ שכל, והשכל יש עליו שליטת הרצון, והרצון מטה את השכל, ובנוגע להרצון אין יודעים עדיין היכן הוא נמצא (וואו ער האַלט), הרי יכול להיות שהרצון יטה את השכל, ועאכו"כ כשיבוא לידי נסיון כו', ואז יכול לסור מן הדרך, דרך המלך, מלכו של עולם, ולירד למטה מטה עד

(32) ראה תניא פ"ז.

תער"ב ח"ב ע' א'ר ואילך. ועוד.

(33) משלי יח, א.

(37) ראה לקו"ת במדבר יב, א.

(34) יבמות כ, א.

(38) ראה זח"א ו, א. תקוני זהר ת"ה. תניא

(35) טעהמ"צ להאריז"ל פ' וירא.

אגה"ק ס"ה (קז, א). לקו"ת פ' ראה יח, א.

(36) ראה לקו"ת ברכה צז, ב. המשך ועוד.

למדריגה היותר תחתונה, שזהו חולי שיש בו סכנה רח"ל. וזהו"ע חולה בגימטריא מ"ט, כי מצד החסרון דשער הנו"ן נעשה ענין החולי. וכדי לשלול את ענין החולי צ"ל הענין דשער הנו"ן, שהוא השער שמחבר חכמה ובינה, והיינו שבשכלו תהי' נשמרת נקודת היהדות, הנקודה שעל ידה קשור עצם נפשו עם העצם שלמעלה, שנקודה זו תמיד בשלימות בכאו"א מישראל, ואין שייך בה העלמות והסתרים כו'.

ד) **ועפ"ז** יש לבאר גם מאמר הגמרא³⁹ בנוגע לענין טריפות הושט, שנתבאר ע"י בעל השמחה⁴⁰. ומקדים לבאר⁴¹, שהלימוד כמו שלומדים את התורה למטה בגשמיות בתורה המלוכשת בענינים הגשמיים, הרי אי אפשר להיות למודה באופן כזה למעלה, במתיבתא דרקיע, בגן עדן התחתון ובגן עדן העליון ולמעלה מעלה. ובהכרח לומר שאף שלומדים שם אותם ההלכות, הנה הלימוד הוא כפי שהלכות אלו הם בענינים רוחניים [ובפרטיות יותר ישנו החילוק בין הלימוד כפי שהוא בעולם הבריאה וכפי שהוא בעולם האצילות, כמאמר⁴² ועל תורתך שלימדתנו, תורתך כמו שהיא באצילות שלימדתנו בעולם הבריאה⁴³, שבעולם הבריאה (ועד"ז בגעה"ת וגעה"ע) הלימוד הוא כפי שענינים אלו הם בנוגע לנבראים, ובעולם האצילות, ששם איהו וחיהוי וגרמוהי חד⁴⁴, הלימוד הוא כפי שענינים אלו הם בהשמות דאלקות⁴⁵]. ולאחרי הקדמה זו מבאר בעל השמחה מ"ש בגמרא³⁹: אמר רבא שני עורות יש לו לוושט, חיצון אדום ופנימי לבן, ניקב זה בלא זה כשר, למה לי' למימר חיצון אדום ופנימי לבן, דאי חליף טריפה. ומסיים דנקובת הוושט במשהו. דהנה, לימוד הלכה זו למטה הוא בבהמה גשמית ובוושט גשמי בפרטי הענינים שבזה, דהיינו, שכאשר צריך לבדוק ספק דרוסה (כהמשך דברי הגמרא) אזי וושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים, לפי שהעור החיצון אדום ואין טפת דם ניכרת בו⁴⁶, ורק מבפנים, בעור הפנימי שהוא לבן אפשר לבדקו. ואם נחלפו העורות, שהעור הפנימי הוא אדום והעור החיצון הוא לבן, הרי זו טרפה. והלכה זו בלימודה בג"ע התחתון וכ"ש

43 ראה לקו"ת עקב יז, ב. סה"מ שם

הערה 50. וש"נ.

44 תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב). תניא

אגה"ק רס"כ.

45 ראה גם ד"ה איהו וחיהוי פ"ד (תו"מ

חט"ז ע' 321). וד"ה ראשית עריסותיכם פ"ב

(לעיל ע' 4).

46 פרש"י חולין שם.

39 חולין מג, א.

40 ד"ה ויעבור ה' על פניו תרפ"ט (סה"מ

תרפ"ט ע' 155. וראה גם בהנסמן שם*).

41 שם ע' 153.

42 ברכה שני' דברכת המזון.

(* נדפס לאח"ז גם בקונטרס בפ"נ, עמ

הגהות מכ"ק, לקראת י"ב"ג תמוז תשע"ג.

כג"ע העליון הוא במדריגה נעלית במדריגה רוחנית. וכללות הענין בזה, כמבואר בכתבי האריז"ל⁴⁷ בביאור ג' הענינים דקנה וושט וורידין, שוושט הוא בחי' בינה, וזהו שעור החיצון אדום, שהו"ע הדינין דמתערין בסיפא.

וכיאר הענין בעבודת האדם, דהנה וושט הוא בחי' בינה, דכשם שענין הוושט בפשטות הוא שדרכו עוברים המאכלים, שהם דברים שיש להם טעם, כן הוא בעבודת האדם ענין ההבנה והשגה. וזהו גם מש"נ בגמרא³⁹ וושט דאכלה ביי' ופעיא ביי' רווח גמדא ליי' ופשטא ליי' (שמתארך ומתקצר), שכך הוא גם בענין השכל, שיש בו שינויים, שמבין ומשיג בכמה אופנים שונים. וזהו שוושט יש לו שני עורות, שהם ב' מדריגות בענין ההבנה וההשגה. ענין ההבנה והשגה כפי שהוא כלפי פנים, פנימיות בינה, עור הפנימי, וענין ההבנה והשגה כלפי חוץ, חיצוניות בינה, עור החיצון, דמיני' דינין מתערין. וזהו גם מה שהפנימי לבן והחיצון אדום. והיינו, שפנימיות בינה, פנימיות ההבנה וההשגה, הו"ע הביטול לנקודת החכמה (כנ"ל ס"ג), אמיתית השכל, שזהו אמיתית המציאות, עצומה א"ס ב"ה. וזהו שצבעו לבן, שלבן מורה על האחדות, כמבואר בענין בגדי בד⁴⁸, בד בבד⁴⁹, והיינו לפי שהוא כביטול לענין החכמה. אבל עור החיצון צ"ל אדום, כי תכלית ההבנה והשגה הוא שהשכל יומשך בשבע המדות (שבעת ימי הבנין) ועד לבכך בפועל במחשבה דיבור ומעשה, כמרז"ל⁵⁰ לא המדרש עיקר אלא המעשה, ולכן צריך להיות אדום, אותיות א' דם, דם הו"ע הגבורות (שלכן צבע אדום בכלל מורה על הגבורות), כי ענין המדות בכללותו הו"ע ההתרגשות וההתלהבות (פארקאכטקייט), אלא שצ"ל גם ענין הא' (א' דם) כדי שיהיו גבורות ממותקות, שזהו ע"י המשכת אור השכל, ובאור השכל עצמו נקודת החכמה, שע"ז ממתקים את הגבורות.

והנה הבדיקה בספק דרוסה היא לא מבחוץ אלא מבפנים דוקא, לפי שהעור החיצון הוא אדום ואין טפת דם ניכרת בו. והענין הוא, שהבדיקה בענין המדות לידע אם הם מדות דקדושה או מדות דלעו"ז, אינה יכולה להיות בעור החיצון, דהיינו כפי שהענין נמשך במדות ובא לידי פועל, כי, בהחיצוניות לא תמיד ניתן להכיר ולהבחין ולברר בהשקפה ראשונה בין מדות דקדושה למדות דלעו"ז, כיון שגם מדות דקדושה צריכים להיות באופן של חיות והתלהבות, ועד שנמשך מזה

(49) תשא ל, לד.

(50) אבות פ"א מ"ז.

(47) ראה מאורי אור מערכת ו אות ג.

(48) לקו"ת אחרי כח, סע"ב ואילך.

ענינים של גבורות ודינים, ולכן לא ניכר בהם טיפת דם. ודוקא בתחלת המדות כפי שנמשכים ממוח הבינה, שזהו עור הפנימי, פנימיות בינה, שם יכולים לבדוק ולהכיר אם נמשך בהמדות ענין הביטול כו'. ואי חליף טרפה, והיינו שכאשר העור הפנימי הוא אדום, שההבנה והשגה היא מתוך התלהבות, ללא ההתיישבות שפועלת נקודת החכמה (נקודת האמת) באריכות ההתבוננות וההשגה, ועד"ז להיפך, כאשר העור החיצון הוא לבן, שההתעסקות בעניני קדושה היא ללא חיות והתלהבות, הרי זו טרפה.

והנה נקובת הוושט במשהו הוא ע"ד דכתיב⁵¹ ונוקב שם הוי' כו'. והענין בזה, כידוע בקבלה⁵² שמבחי' חיצוניות בינה נעשה מסך ופרסא תחת רגלי זו"ן, והוא המסך והפרסא שבין אצילות לבי"ע, שענינו הוא שאורות האצילות לא ירדו (יותר מן המדה) למטה בבי"ע (שאז תהי' אצלם נפילה ממדריגתם, דמאן דנפיל מדרגי' איקרי מית⁵³), וכן לאידך, שהענינים הבלתי-רצויים דבי"ע לא יעלו לקבל יניקה מהאורות דאצילות. ונקובת הוושט הוא ע"ד דכתיב ונוקב שם הוי', שהוא המשכת האור במקום שאינו ראוי, שנמשך ע"י המסך והפרסא יותר מכפי שנמדד, ועז"נ יומת, שהו"ע של טריפה (עד כאן תוכן הביאור דבעל השמחה).

(ה) **ויש** לבאר הנקודה האחרונה (ענין נקובת הוושט שהוא ע"ד מ"ש ונוקב שם הוי' יומת, שהו"ע נקיבת הפרסא שבין אצילות לבי"ע) ביתר ביאור, דהנה כתיב⁵⁴ כי תבנה בית חדש⁵⁵ ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו. ואיתא בספרי, אין לי אלא בונה, לקח וירש ונתן לו במתנה מנין, ת"ל בית מכל מקום. ומבואר בכתיבי האריז"ל⁵⁶ שקאי בכללות על ד' עולמות אבי"ע שהם כדמות ד' בתים זו בנוי' למעלה מזו וזו למעלה מזו, ונמצא, שקרקע עולם האצילות הוא עצמו גג לעולם הבריאה. ולהיות כי מכתר דאצילות ולמעלה אין לנו רשות לדבר כו', לכן אין לנו עסק לבאר ענין הגג והמעקה של עולם האצילות שהוא הבית העליונה שבכולם, אבל נבאר בגג של עולם הבריאה, שהוא הבית השני, כנגד בינה. ועל"י נאמר כי תבנה בית חדש, הוא עולם הבריאה, אשר קרקע עולם האצילות הוא הגג שלה, והוא

(51) אמור כד, טז.

(52) ראה לקוטי תורה להאריז"ל פ' אמור בטעמי המצוות (ד"ה אזהרת ונוקב שם ה').

(53) ראה זח"ג קלה, ב. עץ חיים שער ט

(שער שבירת הכלים).

(54) תצא כב, ח.

(55) הערת המו"ל: בימים אלו נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א, איש וביתו, לדור בבית חדש — ברחוב פרעזידענט מס' 1304.

(56) שער המצוות פ' תצא.

בחינת המסך המבדיל בין אצילות לבריאה. ולכן, צריך לבנות מעקה, שהם ארבע כתלים מקיפים ד' רוחות הגג, כדי שלא יפלו האורות דאצילות למטה וימותו (כי ירדתם למטה מן אצילות אל הבריאה היא מיתתם), וזהו שאמר הכתוב ועשית מעקה לגגך גו' כי יפול הנופל ממנו. ומבאר, שגגך בגימטריא שם הוי' שעולה כ"ו, ומעקה עם הכולל הוא בגימטריא ג"פ ע"ב שהם ג' המילויים דשם הוי'⁵⁷, והיינו שג' הויות אלו נעשים מעקה אל הוי' דאצילות הנקרא גגך. ובזה מבאר מ"ש בגמרא⁵⁸ כי המעקה די שיעשהו בהוצא ודפנא, אע"פ שהאור עובר דרכם, כי תכלית הכוונה אינה ח"ו שהאורות דאצילות לא יומשכו כלל לעולם הבריאה ולמטה הימנו, שהרי אדרבה, תכלית הכוונה היא להמשיך האורות למטה דוקא, אלא שכוונת המעקה היא שלא יומשך האור למטה יותר מכפי המדה וההגבלה (שזהו היפך הכוונה, ע"ד הענין דנוקב שם הוי', ונקובת הוושט, כנ"ל), ולזה מספיק שיעשה המעקה בהוצא ודפנא, שעי"ז יומשך האור מאצילות לבי"ע לפי המדה וההגבלה כפי הרצון העליון. ומ"מ, גם כאשר עושה מחיצה של אבנים, הרי אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים⁵⁹, וכך אין מחיצה של אבנים מפסקת⁶⁰.

וענינו בעבודת האדם⁶¹, שמעקה הו"ע הזהירות שכללות ההנהגה תהי' באופן המתאים ע"פ התורה והמצוה, ועז"נ ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו, שהו"ע שופך דם האדם באדם⁶², כמבואר בלקו"ת⁶³ שהו"ע שפיכת דם וחיות אדם דקדושה באדם בליעל, שנעשה ע"י ונוקב שם הוי', שעובר ח"ו על מצות עשה או מצות לא תעשה, שהם כנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים הרוחניים⁶⁴. אמנם ע"י המעקה נעשה בנין הבית חדש בנין עדי עד, על יסודות התורה והמצוה, שלא זו בלבד שלא תשים דמים בביתך ולא יפול הנופל ממנו, אלא אדרבה, כתפארת אדם לשבת בית⁶⁵, דירה לו ית'.

60 הגהות וחידושים בשער המצוות שם (הוצאת ירושלים, חש"ד).

61 ראה גם בהשיחה שלאחרי המאמר סי"א ואילך (לקמן ע' 53 ואילך).

62 נח ט, ו.

63 במדבר יג, ג.

64 ראה זח"א קע, ב.

65 ישעי' מד, יג.

57 הוי' דס"ג עם עשר אותיות" הם בגימטריא ע"ג. והוי' דמ"ה עם מספר ד' אותיות" הפשוטות שהם כ"ו יהי' ע"א. והוי' דב"ן (במילוי ההי"ן) בבחינת האחרים הפשוטים שלה (דהיינו: י' י"ה, יה"ו, יהו"ה) בגימטריא ע"ב (שער המצוות שם).

58 ב"ב ד, א.

59 פסחים פה, ב.

1) **אמנם** גם כאשר יש חסרון בעבודה, שזהו כללות הענין דעל משכבי לילות, ענין השינה, שחסר הענין דשאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, ועד לענין החולי, החל מהענין דחולה בגימטריא מ"ט, שחסר הענין דשער הנו"ן שמחבר חכמה ובינה, שהו"ע טרפת הוושט, שלא ניכר בבינה ענין הלבנונית (עור הפנימי לבן) שמצד החכמה, שהו"ע נקודה בהיכלא (כנ"ל ס"ג), ומזה נעשה לא רק חולי שאין בו סכנה, אלא גם המדריגה היותר תחתונה דחולי שיש בו סכנה, שעז"נ ולא ימות ונפל למשכב [היינו שאין זה אלא שלא ימות, כיון שגם בשעת החטא ממש היתה באמנה אתו ית"66], הנה גם אז בקשתי את שאהבה נפשי, שהו"ע האהבה מסותרת (ונכלל בה גם דחילו) שהיא ירושה לנו מאבותינו⁶⁷, שלכן, גם כאשר אני ישינה בגלותא, הנה לבי ער להקב"ה ולתורתו ולמצותיו, ולבי ער לגאולה⁶⁸.

ועז"נ כרע שכב כארי וכלביא גו', שגם בזמן של שכיבה (על משכבי לילות), שבכללות הוא זמן הגלות (כרע שכב מצדקיהו עד מלך המשיח), שהוא זמן השינה וזמן החולי, הנה גם אז ישנו הענין דכארי וכלביא, שעומדים משינתם ומתגברים כלביא וארי כו' לקרוא את שמע⁶⁹. והענין בזה, דהנה כללות הענין דק"ש הוא כדאיתא בזהר⁷⁰ דשמע ישראל גו' הוי' אחד וברוך שם כו' הו"ע יחודא עילאה ויחודא תתאה. וזהו מ"ש⁷¹ וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, כמבואר במק"א הפירוש בזה, שגם כאשר האדם הוא במעמד טוב, בשמים ממעל, וגם בהיותו בארץ מתחת, כמו בזמן הגלות, צ"ל הידיעה כי הוי' הוא האלקים, שהו"ע יחוד הוי' ואלקים, בב' האופנים דיחודא תתאה ויחודא עילאה. וזהו שגם בלילה, כאשר אני ישנה, במעמד ומצב דבארץ מתחת, ישנו הענין דק"ש. ובפרטיות יותר הנה ק"ש של שחרית הו"ע יחודא עילאה, וק"ש של ערבית (בזמן הגלות) הו"ע יחודא תתאה. וכללות הענין דיחודא תתאה הוא שילוב הוי' באדני⁷², שגם שם הוי' כמו שמתלבש בשם אד' ובשם אלקים, הנה אף שאלקים בגימטריא הטבע⁷³, שכאשר מסתכל בעיני בשר רואה הוא ענין

70) ח"א יח, ב. וראה תניא שער היחוד והאמונה פ"ז.
71) ואתחנן ד, לט.
72) שעהיהו"א שם (פכ, סע"א ואילך).
73) פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב. של"ה פט, א. שעהיהו"א ריש פ"ו.

66) תניא ספכ"ד.
67) תניא ריש פי"ח.
68) ראה שהש"ר עה"פ (פ"ה, ב (א)).
72) רמז תתקפח). ועוד.
69) פרש"י פרשתנו כג, כד.

של טבע, מ"מ, צריך לדעת (וידעת היום) כי הוי' הוא האלקים, ולא רק ידיעה במוח, אלא גם והשבות אל לבבך, ההרגש בלב, שיומשך במדות שבלב, ע"י הוושט, בעור הפנימי שהוא לבן ובעור החיצון שהוא אדום, וממנו מתפשט בכל הגוף. והיינו, שההבנה וההשגה דיחודית פועלת שאפילו במעמד ומצב של שינה וחולי יהי' הענין דבקשתי את שאהבה נפשי. וזהו גם מ"ש⁷⁴ סמכוני באשיות גו' כי חולת אהבה אני, היינו, שהעצה לענין החולי הו"ע דאשיות, דקאי על התורה שנתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה⁷⁵, וקאי גם על תשובה שהיא האש שאוכלת את האש⁷⁶ זרה דלעו"ז (תאוות ורצונות זרים), וכנ"ל שגם בטבע יהי' נראה שהוי' הוא האלקים, שהו"ע שילוב הוי' באד'.

ויש להוסיף ולבאר השייכות דארי' (כרע שכב כארי) להענין דק"ש. דהנה כתיב⁷⁷ פני ארי' אל הימין, שהו"ע החסד, וביחד עם זה, הרי ענינו של ארי' הוא גבורה⁷⁸. ועד"ז הוא גם בפרשיות דק"ש, שיש בהם הענין דאחליפו דוכתייהו, אור החסד בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד⁷⁹, שהו"ע פרשה ראשונה ופרשה שני' דק"ש, שבפרשה ראשונה כתיב⁸⁰ ואהבת גו' בכל מאדך, שהו"ע החסד, ומ"מ יש בה מ"ב תיבות (מואהבת עד ובשעריך), ומ"ב הוא שם של גבורה. ובפרשה שני' נאמרו ענינים של היפך הרצוי, שהו"ע הגבורה, ומספר התיבות הוא ע"ב (עד ושמתם), שהוא שם של חסד. וענין זה מרומז גם בשני העורות שיש בוושט (שעל ידו נמשכת ההשגה דק"ש בלב ובכל הגוף, כנ"ל), עור הפנימי לבן ועור החיצון אדום, שהרי לבן ואדום הם חסד וגבורה. ויש לקשר זה גם עם ענין המעקה (שעל ידו לא יומשך האור למטה יתר מן המדה, שהו"ע נקובת וושט, כנ"ל), כי, ארי' בגימטריא רי"ו, שזוהי גם הגימטריא דמעקה (עם הכולל).

ז) ועפ"ז יובן מ"ש בגמרא בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע כו' משום דכתיב בה האי קרא כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו, שמדייק להביא הפסוק דכרע שכב גו' דוקא¹², כדי להורות שגם

74) ראה מאורי אור מערכת א אות קא

74) שה"ש ב, ה.

(הובא באוה"ת שם ע' א'מז).

75) ראה פרש"י ברכה לג, ב. שה"ש ה,

79) ראה זח"א פז, א ובמק"מ שם. לקו"ת

טז. ובכ"מ.

ואתחנן יב, ד. ספר הערכים — חב"ד כרך ד

76) ראה יומא כא, ב.

ע' רח ואילך. וש"נ.

77) יחזקאל א, י"ד.

80) ואתחנן ו, ה.

בזמן הזה, כאשר נמצאים במעמד ומצב דכרע שכב, מצדקיהו עד מלך המשיח, דהיינו, בזמן הגלות, במצב של שינה ועד לחולי, ישנה העבודה דכארי וכלביא, להתגבר על כל המניעות והעיכובים, עד למסירת נפש. וזהו הדיוק כארי וכלביא, כארי דאיהו תקיפא וכלביא דאיהי תקיפא יתיר⁸¹, שמורה על ענין התשובה, דבעלי תשובה משכיין לי בחילא יתיר⁸². וזהו גם מש"נ מי יקימנו, שלשון זה מורה על התמיהה שבדבר, כדאיתא בגמרא⁸³ שלעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצר הרע כו' צדיקים נדמה להם כהר גבוה כו' ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה כו' ואף הקב"ה תמה עמהם כו'. אמנם, ענין זה נעשה עי"ז שהקב"ה עוזרו, שאז יכול לו⁸⁴. ועז"נ מי יקימנו, מי היינו כמ"ש מי ברא אלה⁸⁵, שכח זה נמצא בתמידות באלה תולדות השמים והארץ, כמ"ש⁸⁶ לעולם הוי דברך נצב בשמים, וכח זה (מי) פועל גם בענין העבודה, כמ"ש⁸⁷ מי יתן והי' לבכם זה ליראה אותי וגו', שבכח זה יכולים לנצח היצה"ר. ועי"ז נעשה יקימנו, שהו"ע הקימה מהחולי והשינה של הגלות, שהכח לזה נמשך ע"י בחי' מי, מי יקימנו.

(ח) **והנה** הנתינת כח לעבודה בזמן בגלות (כרע שכב גו' מי יקימנו) היא גם ע"י ענין הנסים. דהנה, ישנם ב' סוגי נסים⁸⁸. הא', ע"ד הנס דקריעת ים סוף, שהי' נס גלוי, ובזמן הגאולה, שאז היתה גאולה שלימה. והב', ע"ד הנס דאסתר, שהם הנסים שישנם בהזמן שעליו נאמר⁸⁹ ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, דקאי על זמן הגלות, במעמד ומצב שאכתי עבדי דאחשוורוש אנן⁹⁰, ומ"מ, הנה גם בערבין⁹¹, במעמד ומצב דכרע שכב, ישנו הענין דראו כל אפסי הארץ⁹² את הנס ונהפוך הוא⁹³. וכן הוא בכללות זמן הגלות, ואפילו בזמן דחושך כפול ומכופל, הנה לפעמים ישנם נסים באופן דראו כל אפסי ארץ, נס גלוי שלמעלה מדרך הטבע. ונס זה נותן כח בהעבודה שלאחרי זה, שמבלי הבט על זה שנמצאים במצב דלא ימות ונפל למשכב בכל האופנים האמורים, מ"מ עומדים כארי

81) זח"א רלז, ב (הובא באוה"ת שם).

82) זח"א קט, ב.

83) סוכה נב, א.

84) קדושין ל, ב.

85) אוה"ת שם.

86) תהלים קיט, פט.

87) ואתחנן ה, כו. וראה לקו"ת במדבר

טו, ב.

88) ראה גם אוה"ת שם ע' א'מ"ט.

89) וילך לא, יח. וראה חולין קלט, ב.

תו"א מג"א צ, ד. צב, א. ועוד.

90) מגילה יד, א.

91) לשון חז"ל — ריש מסכת ברכות.

92) ע"פ ישעי' נב, י. תהלים צח, ג.

93) אסתר ט, א.

וכלביא לקרוא את שמע, שהו"ע הוי' אחד וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שממשיכים ענין זה בהבית חדש דעולמות ב"ע. וזהו ההכנה והכלי להענין דמי יקימנו מחושך הגלות, בגאולה האמיתית והשלימה, ע"ז שבמשך זמן הגלות ישנו הענין דמי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי, וע"י עבודה זו (שבה תלויים כל הגילויים דלע"ל⁹⁴) זוכים לגאולה השלימה והאמיתית, במהרה בימינו, ע"י משיח צדקנו.

